

Lőrincze Lajos: A tolvajnyelvről a fiatalabb nemzedéknek

Általános a panasz, hogy mérhetetlenül eldurvult a fiatalság hangja, szavaik sokszor már teljesen érthetetlenek, hovatovább egy keverék nyelven beszélnek. Ezt olvassuk a szülők leveleiben, ezt halljuk a nevelőktől, de – sajnos – a saját gyermekeink is meggyőznek bennünket ennek az állításnak valóságáról.

Mindjárt azzal kezdem, megértem, kedves gyerekek, hogy szívesen használtok olyan szavakat, amelyeket a felnőttek nem használnak. Talán legszívesebben úgy beszélnétek, hogy a nagyok egyáltalán ne is értsék meg. Szeretitek építeni a magatok külön világát, ezért játszotok szívesen indiánosdit. Mert az unalmas mindennapi életbe ez bizony változatosságot, érdekességet visz. De aki már egy kicsit nagyobbacska, nem szívesen tűzi körül a sapkáját indián tollakkal, mert az már mégsem illik. Egy bizonyos korban – úgy tíz-tizenkét év eltelte után – már komolyabb magatartás járja. Nem így volna jól beszédünkben, szóhasználatunkban is?! Azután: érdekes ugyan ez a nyelv, mert elűt a mindennapi nyelvhasználattól, de alapjában véve mégiscsak szürke. A szép magyar nyelv ezernyi gazdagságát siralmasan leszegényíti!

Milyen szépen, komolyan, ízes-magyarosan hangzik ez a szó: *édesapám*. Kissé hivatalosabb, nem olyan meleg, ha így mondjuk: *apám*. Az *atyám* meg már régies, ünnepélyes. Ellenben a családi kör bizalmasságát érezteti az *apuka, papa, papi* becézés. Talán mondanom sem kell, hogy ezek helyét egy kifejezés foglalta el sok gyerek beszédében, a *fater*. Bizonyosan megfigyeltétek magatok is, a sokféle kifejezési lehetőség, hangulati árnyalat közül a tolvajnyelvi szó egyet képvisel legfőképpen: a bizalmaskodó, nyegle, goromba, lekezelő formát. Ha nem vagytok erről meggyőződve, gondoljatok csak arra, mit éreznétek akkor, ha édesapátokról, akit mégiscsak tiszteltek és szerettek, s kedves kis húgotokról így beszélnének pajtásaitok: Ott jön egy *pacák*, vagy: Ki ez a *csaj*? Ugye nem szívesen halljátok ti sem?

Ne csodáljátok, ha a tolvajnyelv szavai ilyen hangulatúak. Olyanok találták ki, akik előtt senki és semmi nem volt jó, szép, tiszteletre méltó. Talán nem is olyan nagy tisztesség egy ilyen örökséget ápolni és tovább hagyományozni. Különösen nem tisztesség önérzetes magyar gyerekeknek, akik tudják, hogy szép magyar nyelvük a legfőbb kincsük, azt bepiszkítani bűn, de ápolni, védeni legfőbb kötelességük.

(A szerző nevében a *cz*-nek ejtendő.)